

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Vitæ S. Ferdinandi, Regis Castellæ Et Legionis, Ejus
Nominis Tertii**

Papebrochius, Daniel

Antverpiæ, 1684

§. I. Adita regni Castellæ possessio: virtutes & bella S. Ferdinandi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42333

DE VITA
S. FERDINANDI

Regis Castellæ & Legionis.

PARS PRIMA

Ex chronico Lucae Tudensis, Coævi.

§. 1. *Aditæ regni Castellæ possessio, virtutes & bella Ferdinandi.*

Ra MCCLV a Fernandus, filius A-
 defonsi Regis Legionensis in Ca-
 stella, ei matre Berengaria tra-
 dente regnum, felicissime regna-
 re cœpit. Siquidem Castellæ no-
 biles regnum Berengariæ Reginae
 tradi derunt, eo quod erat primo-
 genita Adefonsi Regis Castellæ: & ipsa, ut dictum
 est, tradidit regnum filio suo. Hic autem Rex Fer-
 nandus, gravissima adolescentia venustatus, non
 (ut illa ætas assolet) lasciviam amplexatus est mun-
 di; sed pius, prudens, humilis, catholicus, & benig-
 nus, senilibus se moribus decoravit. Etenim ita
 obediebat prudentissimæ Berengariæ Reginae matri
 suæ, quamvis esset regni culmini sublimatus, ac si
 esset puer humillimus sub ferula magistrali. Habebat
 secum prudentissimos viros, quibus tam ipse quam
 mater totum suum consilium committebant.

a
 Factus an.
 1217 Rex
 Castellæ

2. In tantum regnum sibi subditum, succensus ig-
 ne Catholicæ veritatis, strenue rexit, ut inimicos
 fidei Christianæ totis viribus persequeretur, & quos-
 cumque reperiebat hæreticos flammis exureret, &
 ipse vice famulorum ignem & ligna in eis combu-
 rendis.

virtutibus
 Regi con-
 gruis excē-
 lit:

b rendis ministrabat *b*. Aderat illi in humilitate iusta severitas, qua reprobos puniebat; & in severitate iusta, misericors, & clemens, humilitas qua prostratis inimicis * placebat. Eius Regalis animus avaritiâ numquam potuit inflammari: siquidem visum est quod requieverit super eum spiritus sapientiæ, qui fuit in Adefonso Rege Castellæ avo suo; & spiritus fortitudinis & clementiæ, qui erat in Adefonso Rege Legionensi patre ipsius. Quid plura? quod de nullo Regum præcedentium legitur, omnino irreprehensibilis fuit, quantum nobis scire datum est: & thorum conjugalem unquam minime violavit. Duxit namque uxorem ex Imperiali genere * Romanorum Deo devotissimam feminam, nomine *c* Beatricem: ex qua genuit Adefonsum, Federicum, Fernandum, *d* Philippum, Henricum, Sancium, Emmanuelem, & Alienor, Berengariam, & Mariam.

* an par-
cebat?

impium
pudicitia.

* an Ger-
manorum

c

d

et videtur
regis

e

Paco por re-
gnum sta-
bilita.

f

3. Omnibus etiam Ecclesiis ita omnia sua jura servavit, ut nullus esset qui auderet eas vel in aliquo molestare. In tanta pace regnum sibi subditum rexit, ut majores vel minores in aliorum res insurgere non auderent. Sed cum regnare cœpisset, Comes Alvarus de Castella, & fratres ejus Comes Fernandus & Comes Gundisalvus, contra eum rebellare cœperunt. Et cum Rex Fernandus, una cum matre sua Berengaria, cum manu militum, juxta castrum quod dicitur *e* Ferrerola, transitum faceret; Comes Alvarus ei bellum indixit. Fuit autem Dominus cum Rege Fernando, & cepit ipsum Comitem Alvarum: & tam ipse Alvarus quam fratres ejus multa Castella Regi Fernando tradiderunt, in quibus rebellabant ei: & Comes Alvarus est tunc à vinculis liberatus.

4. Rex autem Legionensis Adefonsus cum exercitu suo, quosdam regni Castellæ fines molestabat, eo quod adhuc quædam ad regnum Legionense spectantia detinebant *f* Castellani. Tunc congregati sunt contra eum omnes nobiles de Castella, quia re-

vera

vera filius ejus Rex Fernandus cum patre pugnare
 nolebat. Inito autem certamine *g* prædicti nobiles
 Castellæ fugati sunt, & omnes in Castellon à Rege
 Adefonso inclusi. Tunc mutuo colloquentes de pa-
 ce, ut justum erat, firmaverunt pacem inter patrem
 & filium: & ad tantam concordiam Regna Hispani-
 næ pervenerunt, ut unanimiter convenirent ad A-
 rabes persequendos. O quam beata tempora ista, in
 quibus fides Catholica sublimatur, hæretica pravitas
 trucidatur, & Saracenorum urbes & castra fidelium
 gladiis devastantur! Pugnant Hispani Reges pro fi-
 de, & ubique vincunt. Episcopi, Abbates, & Clerus
 ecclesias & monasteria construunt: & ruricolæ ab-
 que formidine agros excolunt, animalia nutriunt,
 pace fruuntur, & non est qui exterreat eos.

*intendit præ-
 rando bello
 Maurico*

5. Eo tempore reverendissimus Pater Rodericus, *g* *ecclesiis.*
 Archiepiscopus Toletanus, ecclesiam Toletanam mi- *restauran-*
 rabili opere fabricavit; prudentissimus Mauricius, *dis,*
 Episcopus Burgensis, ecclesiam Burgensem fortiter
 & pulchre construxit; & sapientissimus Joannes,
 Regis Fernandi Cancellarius, ecclesiam Vallisoleti
 fundavit, & multis possessionibus gloriose dotavit.
 Hic tempore procedente factus Episcopus Oxomen-
 sis, ecclesiam Oxomensis opere magno construxit.
 Nobilis Nunius Astoricensis Episcopus, inter alia quæ *Episcopus in*
 prudenter gessit, muros Astoricensis urbis, episcopium *pio opere ju-*
 & ecclesiæ claustrum fortiter & pulchre studuit repa- *vans.*
 rare. Regula juris Laurentius, Auriensis Pontifex, e-
 jusdem ecclesiam & episcopium quadris lapidibus fa-
 bificavit, & pontem in flumine Minio juxta eandem
 civitatem fundavit. Generosus etiam Stephanus, Tu-
 densis Episcopus, ejusdem ecclesiam magnis lapidibus
 consummavit, & ad consecrationem usque perduxit.
 Pius autem & nobilis Martinus, Zamorésis Episcopus,
 in ecclesiis constituendis, monasteriis restaurandis,
 pontibus & hospitalibus edificandis continuo præbe-
 bat operam efficacem. His & aliis sanctis operibus no-
 stri

stri beati insunt Pontifices & Abbates, isti & alii, quorum nomina scripta sunt in libro vitæ. Adjuvant his sanctis operibus largissima manu Rex magnus Fernandus; & prudentissima mater eius Regina Berengaria; multo auro, argento, pretiosis lapidibus, & fericis ornamentis Christi ecclesias decorantes. Eo tempore per totam Hispaniam Fratrum Prædicatorum & Fratrum Minorum *h* construuntur monasteria, & ubique verbum Dei prædicatur.....

Patrem Regem Legionis iuvat contra Mauros.

6 Adefonsus Rex Legionis, ubi cum filio suo pacem habuit, quosdam rebelles in regno suo perdomuit Rege Fernando filio suo auxilium præbente.... Rex autem Castellæ Fernandus, quam sapienter tunc temporis gesserit, non est qui scriptis ostendere posset. Etenim revocavit virum potentissimum Alvarum, Petri Fernandi de Castilla filium, qui erat cum Saracenis; & aggregato suorum exercitu magno, barbarorum fines invasit; & multas strages Saracenis inferens, cepit ab eis civitatem Baëtiam, Porcunam, Quesadam, Andujar, Aznataraph, Garciez, Martosiaheni, Capellam, & alias plures, & cum magna victoria in Castellam reversus est. Post hæc Reverendissimus Pater Joannes, Cardinalis Romanus Sabinienfis Episcopus, Apostolicæ Sedis Legatus, missus est in Hispaniam, à gloriosissimo Papa Gregorio. Hic inter cetera quæ sancte gessit, Reges Hispanos contra Saracenos studuit incitare: unde Rex Legionensis Adefonsus, cum exercitu suo & parte exercitus filii sui Regis Fernandi, obsedit Cacères, oppidum fortissimum barbarorum & cepit ipsum....

ANNOTATA.

a Flos Sanctorum alique passim notant annum Christi 1216, sed male; cum Alphonfus avus solum obierit anno 1214, 23 Septembris; & postea puer Henricus Rex vixerit in regno ann. 2 menses 10, mortuus 6 Junii 1617.

Sancti Zelus contra hereticos.

b Huc spectat quod Odoricus Raynaldus ad an. 1236 ex Regesto Gregorii Pape IX lib. 10 Ep. 182 notat his verbis; Cum Palentiæ aliquos hereticos luc infectos deprehendisset Ferdinandus, candenti ferro æternis infamiae notis in vultu inuri iussit: ii vero, calamitatis illius sensu

su ad pœnitentiam ducti, conciliari Ecclesiæ solvique anathemate demissa flagitarunt: quam Provinciam Gregorius Episcopo Palentino dedit.

c Quia pater ejus vocabatur Philippus, filius Frederici Aenobarbi & frater Henrici Imperatorum, ipse electus post fratrem Imperator; hinc auctori *Legenda veteris obrepsit*, ut Beatricem faceret filiam Philippi Regis Franciæ.

d Eadem *Legenda* solum nominat quinque, & quidem ordine perturbato, Alfonsum, Fredericum, Emanuelem, Philippum & Henricum.

e Ferrerola, seu Ferreola, vulgo Herrera.

f Nempe, ut ait Rodericus lib. 7 cap. 31, Alphonfus Castellanus, celebratæ filia nuptiis, omnia quæ jure belli abstulerat, nunc genero, olim hosti, dedit filia suæ: & hac utique dirempto matrimonio debebant ipsius filiorumque manere: & sic antea cap. 24 dixerat, quod post divortium guerræ & vastationes vix aliquo tempore inter Reges cessaverunt, Rege tamen Castellæ in omnibus prævalente, & de regno alterius castra plurima occupante: sed tamen nec sibi, nec filio, sed nepoti Ferdinando omnia acquirebat: quem vel ideo studiosus apud se retinebat pater ejus Rex Legionis, ut matri opus industria fuerit ad eum recipiendum, sicut in Actis ex Roderico dandis videbimus.

Dos Regine
Berengaria.

g Rodericus (cui potius hic credimus) ait, non nisi exercitus Castellani præcursores fuisse, qui Legionensi Regi occurrentes, absque certamine fugerint in castellum istud; ibique inclusi cœperint de concordia agere, leso qui bellum suscitabat Alvaro.

h De Prædicatorum Conventu Madritensi extat diploma apud Espinosam fol. 152 lingua vulgari antiqua initio ac fine scriptum, ubi dicitur Ferdinandus, Dei gratia Rex Castellæ & Toleti, & facta carta apud Medinam del campo, xxiv die Junii Era mcccxxvi anno regni sui xi, qui est Christi an. 1228.

i Vereor ne depravata sit lectio, quia tamen Lucas, Chronicon suum non produxit usque ad obtentam Jaën, non audeo legere divisim Martos, Jahen.

a Taralia, Sancti Regis Portugallia filia, prius ducta quam Berengaria; sed post ternam prolem susceptam, propter affinitatem in secundo gradu, ab Alphonso thoro separata. Agit de hoc conjugio incesto Rodericus Toletanus lib. 7 cap. 24; ac deinde de matrimonio Berengariæ & divortio.

§. II. Successio Ferdinandi in regnum Legionense, expeditiones contra Mauros.

Obit autem Era mcccxxviii, viii Kalendas Octobris [Adefonfus Rex Legionensis] Rex autem Fernandus filius ejus tunc temporis erat in expeditione in terra Maurorum: & cum audisset quod decesserat pater ejus, festinavit venire Legionem, ut obtineret regnum patrum suorum. Eo tempore facta est perturbatio magna in regno Legionensi: multi namque milites Galleci

Defuncto
Alfonso Legionensi.